



## Kriza v narodno-obrambnem delu v Mariboru

Naš jugoslovanski Maribor je dobil ravno za desetletnico svojega osvobodjenja grd madež, katerega ne bo lahko odstraniti. To je tisti Maribor, ki je leta in leta v suženstvu prednjačil tukaj ob jezikovni meji v narodno-obrambnem delu in je doprinal velike žrtve na oltar slovenstva. Bil je ostalim krajem leta in leta vzgled, kako se žrtvuje in dela za po tujcu ogrožene brate in sestre. In zdaj! Zdaj po desetih letih osvobodjenja pa naj naenkrat postane grozeč in svarilen vzgled vsej Sloveniji, kako naj se ne dela, in kako se ne žrtvuje za one, katerih ni še obsijalo solnce svobode! Do tega ne sme priti!

Odbor mariborske podružnice Jugoslovenske Maticice je s svojim solidarnim nastopom in z odložitvijo vseh funkcij odločno in učinkovito pokazal na veliko krizo v našem narodno-obrambnem delu. To dejstvo je za naše mesto ne samo žalostno, ampak naravnost sramotno. To je glasen memento nam vsem, ki nas je rodila slovenska mati in živimo v tem prijaznem kotičku svoje domovine. Gotovo je, da ne nosimo krivde za ta nenavadni sramotni pečat veliki večini prebivalstva našega mesta, vsi v enaki meri. Sokrivda pa je na nas vseh. Tu ne pomaga prav nobeno olajševanje, prav nobeni izgovori.

V predvojni dobi je majhna peščica Slovencev vršila svojo narodno-obrambno dolžnost v našem mestu naravnost vzorno. V delu in požrtvovalnosti je bila vedno med prvimi. In kar je takrat zmoglo majhno število, tega danes ne zmora armada 25.000 slovenskih Mariborčanov samo zato, ker — noče. Noče pa ne zato, ker sploh nima več smisla za take stvari. Zakaj, če prospeva razmeroma prav visoko število raznih dru-

štev, akoravno ne sijajo, pa vendar še kolikor toliko zadovoljno, potem bi prav lahko prospevalo med nami tako društvo kakor Jugoslovenska Matica. O tem ne more biti nobenega dvoma.

Odstopivši odbor J. M. je navedel tudi vzroke, ki so ga prisilili k temu neobičajnemu koraku. Vzroki so tako tehtni, da se ne dajo odpraviti s par stavki. Potrebno bo daljše razmišljanje iz vseh vidikov, da se najde izhod iz tega naravnost mučnega položaja. Zato je dolžnost vsakega izmed nas, kdor ima še količjak smisla in ljubezni do narodno-obrambnega dela, da se da izpregovori javno in pove svoje misli. Zakaj še bolj žalostno dejstvo, kakor je bila odločitev vseh odborovih funkcij, bi bilo to, ako bi šla naša javnost sedaj kar lepo molče preko vsega tega, kar v sedanjih razmerah ni izkjučeno.

Kakor vodijo do vsake krize različna pota, tako vodijo tudi iz krize. Samo obsebi umevno pa je, da niso vsa pota enako uspešna. Zato je potreba izbrati ono pot, ki vodi najhitreje in najbolj sigurno do uspeha. Iskanje take poti pa ne sme biti prepuščeno samo nekaterim posameznim osebam. Zakaj več glav, več misli, več oči več vidi.

O krizi vsega našega narodno-obrambnega dela (kriza v naši podružnici J. M. je samo en del tega dela) naj se javno razpravlja najprej v časopisu. S tem pridemo globlji vzrok bližje in zainteresiramo vse. Skliče naj se ob enem tudi anketa vseh znanih delavcev, ki so se že udeleževali na tem polju, nakar naj se stavijo konkretni predlogi.

Seveda pa ne trdimo, da je ravno ta pot najboljša.

Naj se oglašijo še drugi!

## Mariborsko gledališče

### REPERTOAR:

Petek, 16. novembra ob 20. »Divji avtomobilist«. Gostovanje Hansi Niese.

Sobota, 17. novembra ob 20. »Oblaki«, ab. A. Premijera.

Nedelja, 18. novembra ob 15. »On in njegova sestra«. Ob 20. »Ognjenik« pri nižjih cenah. Kuponi. Zadnjič.

»Oblaki« v mariborskem gledališču. Kakor smo že poročali, bo jutri, v soboto 17. tm. premijera drame Kvapilovih »Oblakov«. J. Kvapil, rojen 1868 v Lundencah na Češkem, je znan v češki literaturi kot vnet pristaš in zagovornik simbolizma. Njegove obsežne pesniške zbirke so velikega umetniškega pomena in nudijo vsestranski pogled na duševni razvoj slovanskih narodov. V slikanju lirskih, idiličnih prizorov pa je Kvapil naravnost velik mojster in v tem pogledu marsikdaj spominja na Čehova. V tem tonu so pisani tudi »Oblaki«, ki so imeli pri prvi vprizoritvi v Narodnem gledališču v Pragi (1903) in pozneje na vseh nemških odrih zelo velik uspeh.

### Koncert pianista prof. Noča

se vrši danes v veliki kazinski dvorani. Opozorjamo na poset te zanimive prireditve domačega umetnika, o katerem so kritike polne najlaskavejših priznanj.

### Mozartov »Requiem«

privedi dne 21. tm. ob 8. zvečer v frančiškanski cerkvi v Mariboru pevsko društvo »Maribor« s sodelovanjem ge. Skvarčeve, gg. Živka in Neraliča ter pomnožene vojaške godbe. »Requiem« se bo izvajal v spomin vseh v svetovni vojni padlih Mariborčanov ter je prebit tek namenjen fondu za postavitev spomenika padlim Mariborčanom oz. podpori revnih invalidov, vdov in sirot. Predprodaja vstopnic v Cirilovi knjigarni na Aleksandrovi cesti in v prodajalni Höfer v Ulici 10. oktobra.

### »Naše gorice«

glasilo Vinarskega društva je izšlo v 11. številki II. letnika s sledečo vsebino: Semenogoiška postaja v Beltincih na jubilejni kmetijski razstavi v Ljubljani. — Kmečke nadaljevalne šole. — Naknadni carinsko-tarifni sporazum z Avstrijo.

(Konec prihodnjic.) — Društvene vesti. — Drobiž. — Kmetijsko šolstvo. — Vprašanja in odgovori. — Meteorološka opazovanja. — Kotiček uredništva in upravnštva. —

### Izdajanje letnih legitimacij za nakup inozemskih plačilnih sredstev.

Finančna delegacija objavlja uradno: Finančni minister je odredil, da smejo pooblašene banke in pooblašene menjalnice brez specialnega odobrenja generalnega inspektorata finančnega ministrstva prodajati našim državljanom, kakor tudi inozemcem, ki stalno prebivajo v naši državi, za njih osebne potrebe inozemska plačilna sredstva do največ Din 3000 enkrat mesečno na stalno legitimacijo, ki se dobi pri pristojni finančni oblasti. Ta naredba je objavljena v uradnem listu z dne 13. tm. Legitimacije izdaja za samostojne osebe, ki stanujejo v področju ljubljanske delegacije, finančna delegacija v Ljubljani na prošnje, kolkovane z Din 25, upoštevajoč pri tem upravičenost in umestnost prošnje. Tiskovine za legitimacije stanejo 1 Din za komad.

### Smrt četnika kralja Petra.

V Grahovem v Bosni je umrl v sredini 72. letu starosti Ilija Princip, stric pok. atentatorja Gavril Principa, ki je na Vidovdan 1. 1914 ustrelil v Sarajevu tedanjega avstrijskega prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegovo soprogo. Ilija Princip je bil eden od še živih starih vstašev, ki so sodelovali v vstaji 1. 1876 v Bosni pod vodstvom Petra Mrkonjića, poznejšega našega velikega kralja osvoboditelja. L. 1914, ko je izbruhnila svetovna vojna, so seveda aretirali tudi Ilijo Principa in ga z verigami privezali na neki voz, tako da je moral vso pot do Mostarja, kjer so ga vrgli v zapore, napraviti peš. V ječi so ga pozneje silno mučili in mu polomili tudi več reber. Že tedaj si je nakopal sušico, kateri je sedaj podlegel.

### Pride 18. novembra Pride

## Kralj kraljev

istočasno v

### Grajski kino in Kino Union

## Mariborski in dnevni drobiž

### K oblastnemu davku na podjetja v mariborski oblasti

Letošnji finančni zakon je izpremenil dosedanje pridobitno in dohodnino v enotni davek od podjetij, obrtov in poklicov, ki bo znašal za trgovino in industrijo 10, za obrt 8 in za druge poklice 6% od izkazanega letnega čistega dobička in se prične ta davek pobirati s 1. januarjem 1929. Dosedaj je bila dohodnina prosta vseh avtonomnih doklad, dočim bo v bodoče podvržen celokupen davek od podjetij itd. vsem oblastnim, okrajnim, občinskim in zborničnim dokladom. Kaj to pomeni, spričuje proračun mariborskega oblastnega odbora za leto 1929, ki izkazuje donose doklade Din 3.800.000, dočim je znašala letošnja doklada na pridobitno samo 400.000 Din. Oblastnemu odboru ni zažostovalo, da je vsled povišanja davčne podlage pridobil že eo ipso ugodnejšo pozicijo, marveč je šel še mnogo dalje in je zvišal doklado tudi procentuelno od 25 na 50%, kar je efekt tega oblastnega davka še podvojilo.

Mariborski trgovski gremij je apeliral na oblastno skupščino, pokazujoč na katastrofalne posledice take obremenitve naših pridobitnih stanov, ki ni v nikakem razmerju z drugimi oblastmi (za nami stoji kot druga najvišje obdavčena ljubljanska oblast s 30% doklado), kar pa seveda ni nič zalego, ker je skupščinska večina mirno priklimala predlogu oblastnega odbora.

Kaj pomeni ta oblastna doklada za vsakega posameznika, navajamo samo en primer: za trgovca, ki je plačal letos pridobitne 600 Din in dohodnino Din 1627, je znašala oblastna doklada Din 150, prihodnje leto bo pa plačal novega davka Din 2450 in bo znašala oblastna doklada Din 1225, razen tega bodo pa tudi vsled višje davčne podlage zvišane vse ostale gori navedene avtonomne doklade.

Oblastne doklade oproščeni bodo oni obrtniki, ki ne delajo s stroji z električnim ali motornim pogonom, ne zaposlujejo več nego 4 kvalificirane pomočnike in ne prodajajo poleg svoje obrti tujih fabrikatov, od trgovskih obratov pa po mnenju oblastnega odbora samo najbolj uvaževanja vredna kasta — krošnjariji!

Toliko v pojasnilo glede oblastne doklade, ki bo prihodnje leto zadela zlasti naše trgovstvo in industrijo. Onim trgovcem pa, ki so zadnje dni kritikovali načelstvo mariborskega gremija, kako more molčati proti tako ogromnemu obdavčenju našega stanu, bodi povedano, da gremij pazno zasleduje vse take škodljive in trgovce uničujoče pojave in je s svoje strani storil svojo dolžnost, priporoča pa vsemu trgovstvu, da se v tako yažnih stvareh obrača tudi na svoje oblastne poslance kot so gg. dr. Leskovar, dr. Mühleisen, Brudermann itd., za katere je po večini glasovalo in kojih dolžnost je, zastopati interese svojih volilcev, kajti poslanci so odločujoči faktor, gremij in druge zadrage pa samo lahko stavijo predloge, protestira itd., kar naši poslanci očitno ne jemljejo resno. Edino, kar more gremij v tem oziru še storiti je, da se bo skupno z drugimi stanovskimi organizacijami priključil akciji, da finančni minister ne potrdi predmetnega oblastnega davka.

### Češka filharmonija v Mariboru.

V nedeljo, dne 25. tm. poseti Maribor odličen orkester Akademске filharmonije iz Prage ter bo zvečer koncertiral v veliki Unionski dvorani. Orkester dirigira inž. Otokar Kozel, 66 godbenikov pa bo izvajalo izbrane skladbe Smetane, Fibicha in Dvořaka. Akademске filharmonija se nahaja od 13. naprej na veliki jugoslovanski turneji ter bo koncertirala v vseh naših večjih mestih. V Maribor pride iz Ljubljane, kjer je njen koncert dne 24. novembra, iz Maribora pa se vrne v Prago.

### Sprememba posesti.

Anton Flis, mesar v Mariboru, in njegova soproga Ana sta kupila od Edmunda Konjedića v Mariboru za 170.000 Din hišo št. 74 na Koroški cesti.

### Podražena voznja z avtobusi.

Od prvega decembra po mestnih avtobusnih progah ne bo več znižane tarife, ki je do osmih jutraj znašala za celine proge po en dinar. To je bila velika ugodnost za delavce in uslužbence, ki morajo rano na delo. Po novem bo najnižja voznina 2 Din in sicer od ene do pet postaj. Odpravljena je sicer najvišja voznina od 5 Din, ki se je plačala poprej za vožnjo na Pobrežje. Vse nad pet postaj bo stalo 3 Din. Ker so najdaljše vožnje redkejšje od krajših, je nova tarifa neugodna. Če se bodo n. pr. stariši z otroci vozili do Glavnega trga, bo šlo 10 Din kot nič. Najtežje se bo seveda občutila odprava jutranje znižane tarife. Utemeljevala se je s tem, da se avtobusi kvarijo z jerbasi in košarami, ki jih kmetice nosijo na trg. Malo čudno je, da se raji znižano tarifo odpravljajo, mesto na bi prepovedali nevarne jerbase.

Krajevna organizacija SDS za V. okraj ima jutri 17. novembra ob 20. v Mariborskem dvoru svojo redno odborovo sejo.

### Josip Dergas — umrl.

Znani gostilničar na Koroški cesti, posestnik in zavedni narodnjak g. Josip Dergas je že dalje časa bolehal. Ko je zadnje dni toliko okrevljal, da je lahko za silo zapustil posteljo, se je poln upanja v ozdravljenje podal v Gradec, odkoder je sinoči prispela vest, da je izdihnil. Blagopokojni je bil zaveden narodnjak in dosleden naprednjak. Mir njegovemu prahu, žalujočim pa naše iskrene sozaljce!

### Malgajevci!

Naš general Maister Vas kliče, da prisostvujete dne 1. decembra manifestaciji v Mariboru in da praznujete deseto obletnico Vaše zmage v Velikovcu proti močnejšemu in bolje oboroženemu sovražniku. Tovariši! Upam, da se boste v polnem številu odzvali pozivu in v tej nadi Vam kličem na svidenje prvega decembra v Mariboru. Kraj zbirališča »Narodni dom v Mariboru« od 9. do pol 10. dopoldne. — R. K.

### Slava našega pešpolka.

V petek 23. tm. praznuje mariborski 45. pešpolk svojo slavo v spomin, ko je bila usoda Maribora pred desetimi leti stvarno odločena v našo korist. Služba božja in rezanje kolača se bo vršilo ob 10.30 na dvorišču vojašnice kralja Aleksandra na Meljski cesti. Ob 15. pa bo vojaška veselica na dvorišču iste vojašnice.

### Otvoritev telefona Dob pri Domžalah.

Dne 10. novembra je bila pri pošti Dob pri Domžalah in pri pošti Lukovica otvorjena telefonska centrala.

### Od včera j na danes — nobene resnejše nezgode!

Je tudi senzacija, ker je to zelo redek pojav v našem mestu. Rešilni oddelek je imel zgolj 2 intervenciji bolniškega značaja, medtem ko je druge dni povprečno interveniral v 10—14 slučajih.

### Nalezljive bolezni v Mariboru.

Mariborskemu mestnemu fizikatu je bilo od 8. do 14. novembra prijavljenih 25 slučajev oboletosti naalezljivih bolezni in sicer: po 1 slučaj škrlatinke in davice ter 23 slučajev ošpic.

### Zajet osumljenec.

V neki gostilni v Melju so prijeli večeraj varnostni organi 24letnega Jakoba Zvera, ki ima že marsikaj na vesti večinsoma pod imenom Franc Simonič. Tako n. pr. je osumljen vloma v gostilno »Pri zelenem travniku« v noči od 9. na 10. oktober. Potem soudeleba pri tatvinah in tudi sodišče ga išče, da bi nastopil 5mesečno ječo.

### Tatvina.

Na dvorišču škofije je ponoči nekdo ukradel belo odejo, iz veže restavracije v Jurčičevi ulici je pa včera j tat odpehjal dobro ohranjeno moško dvokolo.

### Orluna Studenci

privedi v soboto, dne 17. tm. ob 20. uri »Martinov večer« v gostilni »Nad Dravo«. Na obisk vabi odbor. 2173

### Streljačka družina

opozarja svoje člane, da se bo vršilo v nedeljo, dne 18. tm. ob 9. dop. na vojaškem strelišču poskusno streljanje za tekmo, ki se bo vršila dne 25. tm. istočasno in ob istem času. 2169

# Sterilizacija zločincev in norcev

MALO RAZMOTRIVANJA O TEH ZAKONSKIH UKREPIH V S. ERNI AMERIKI, NA DANSKEM IN V NEMČIJI.

Stremljenje po izboljšanju človeštva je naloga, ki si jo je nadel, razen drugih nalog, zakonodaj. Domača in javna vzgoja ji je pri tem uspešna pomočnica in je stalno dviganje kulture tudi uveljavilo svoj vpliv na tem polju. Toda zločinci in umobolni se kljub vsemu in vsestranskemu prizadevanju neprestano pojavljajo in sicer v nezmanjšani meri v primeri s prejšnjimi časi.

V svrhu omejitve tega socialnega zla je zopet dvignila svoj glas moderna zakonodaja, najprej v Severni Ameriki, pozneje na Danskem in dandanes v Nemčiji. V čem naj bi obstojalo ozdravljenje človeštva od teh dveh pogubonosnih madežev? Zločinci, in sicer osobito taki proti pravosti in norci naj se sterilizirajo, t. j. operativnim potom naj se jim vzame možnost, da bi imeli potomstvo, ne da bi se jim s tem uropala možnost spolnega udejstvovanja. Za osebe moškega spola je v tem oziru na razpolago nenevarna Steinachova metoda sterilizacije, pri ženskah se ta metoda ne da uporabiti in je vsako drugo postopanje združeno z življenjsko nevarnostjo. Že ta argument govori proti sterilizaciji, katere opravičenost sloni na mnenju, da imajo otroci zločincev in norcev močno razvito nagnjenje za zločinstvo ozi. duševne bolezni.

Proti temu naziranju je ostro nastopil vseučilišni profesor dr. E. Bischoff, ki je črpal svoje izkušnje na tem polju tudi kot dolgoletni sodni zdravnik. Ne da se namreč po stanju današnje vede nikakor dognati, je li zločinec prinesel nagnjenje do zločina s seboj na svet, je li mu bilo prirojeno, ali pa je to nagnjenje plod vzgoje in zunanjih vplivov v življenju. Možnost je vsekakor tu, da postane otrok zločinskih staršev tudi zločinec; navadno igra v tem slučaju veliko vlogo pomanjkljiva vzgoja, ki mu je starši niso mogli dati; ti so se nahajali večkrat v zaporih in so morali za

otrokovo vzgojo skrbeti tuji ljudje, oziroma zavetišča, oskrbovališča in kakor se že imenujejo taki zavodi za vzgojo otrok v masah. Da taka vzgoja ni idealna, je znana stvar, saj je gotovo, da inštitut ne more nuditi polnega nadomestila vzgoje po dobrih in skrbnih starših.

Tej možnosti pa stoji nasproti gotovost, da so bili starši in prastarši velikih zločincev mnogokrat prav pošteni in dobri ljudje in je torej izključeno, da bi bili ti zločinci svoje nagnjenje k slabemu od svojih prednikov podedovali. Ti slučajni so na vsak način jasen protidokaz naziranju, da je treba zločincem zabraniti potomstvo, kajti je vrh tega tudi dokazano, da je otrok zločinskega očeta ali matere postal čisto najboljši človek, koristen član človeške družbe.

V nekaterih državah Severne Amerike je zakon o sterilizaciji že od l. 1909 v veljavi, prosvetljena Danska je pred nedavnim sprejela sličen zakonski načrt, v odseku nemškega Reichstaga pa je tak načrt ravnokar v debati. Bodočnost bo pokazala, vodijo li ta pota k izboljšanju človeškega plemena.

Glede podedovanja duševnih bolezni stoji dandanašnja veda na precej drugačnem stališču. Tu so žalobog dovedla opazovanja do spoznanja, da so otroci umobolnih staršev prav pogostoma podvrženi v večji ali manjši meri duševnim boleznim in bi bila morda glede njih na mestu operativna zabrana potomstva, na vsak način pa zabrana zakona.

Brez dvoma pa je gotovo, da je nezmerno dvigovanje alkohola ona zla sila, ki v največji meri povzroča neposredno in posredno, to je v osebi sami in v njenem potomstvu, nagnjenje k zločinstvu in duševnim boleznim. Alkohol vrniti sovrstniki pa so opij, morij in kokain, ki slave dandanes pri najrazličnejših narodih, osobito v velemestih, svoje orgije.

in centralne Amerike ter s čudovitim čutom za orientacijo prekoračil kršno gorovje Andov. Ko pa je prišel v Washington in hotel utrujenega konja odati v oskrbo v konjušnico Park Hotela, mu je čut za orientacijo popolnoma odrekel. V brezkončnih ulicah glavnega mesta, kjer takozvane avenue križajo ulice obeležene s številkami in črkami, ni znal nadaljevati poti. Postajal je na križiščih in se zaman trudil ugotoviti pravo smer. Končno je telefoniral argentinskemu poslaniku, misleč, čemu so sicer diplomati na svetu. Njegovemu pozivu se je nemudoma odzval ataše in ga z avtomobilom spremil v hotel, kjer so ga obsuli novinarji s kopo vprašanj. Pričakovali so, da bo navdušeno pripovedoval o utitih iz severne Amerike. Toda Argentinec ni znal laskati njihovi čustvom, temveč je suhoparno dejal: Najbolj sem se čutil na vaših tleh, da ima vsaka hotelska soba na nočni omarici zgodbe sv. pisma, v omarici pa čepovleče.

## Vojvoda poročil hčerko portirja

Vojvode, grofi in drugo plemstvo, ki je še nedavno predstavljalo razred zase, je napore svojega dostojanstva usmerilo na praktično pot, četudi se predniki »obračajo« v grobu. Vojvoda Leuchtenberški, bivši častnik v ruski konjenici, se je v Monakovem zaljubil v hčerko portirja Müllerja. Ella je bila zaposlena v nekem frizerskem salonu, kar ni motilo velikega aristokrata, da jo poroči. — Prvi vojvoda Leuchtenberški je bil vicomte Eugen Beauharnais, posinovljenec Napoleona I. Bilo mu je 15 let, ko je general Napoleon Bonaparte poročil njegovo mater Josephino. 10 let pozneje je postal podkralj Italije in se poročil z bavarsko krincozo Avgusto, hčerko Maksimilijana I. L. 1817. Je dobil naslov vojvode Leuchtenberškega, njegovi potomci pa so stopili v službo Rusije.

# Sanje - dokaz u milijonskem procesu

Svetopisemska očaka Jakob in Ezav pred sodiščem.

Veliki proces, ki ga ameriška justica osem dolgih let radi pomanjkanja dokazov ni mogla razčistiti, je bil nedavno zaključen na nenavaden način. Usodo milijonske dedščine so odločile sanje.

Slo je za milijon dolarjev bogatega farmerja Jamesa Chaffina iz Severne Karoline. Farmer je imel štiri sinove. Od vseh pa je imel najrajši najstarejšega Marshalja, ki se mu je znal zelo spretno prikupiti. Posledica je bila, da je oče v oporoki zapustil vse imetje Marshalu in potomcem, dočim ni ostalim sinovom ničesar zapustil. Oporoka je bila zakonita, čeprav je ženi zapustil le malenkostni del premoženja. Stari farmer pa je na čudežen način prebolel bolezen, ki je dala povod za sestavo oporoke. Vendar je testament ostal deponiran pri notarju.

Nekega dne pa so Jamesu prišle pod roke zgodbe stare zaveze in farmer je med prelistavanjem obstal na mestu pripovedke v Jakobu in Ezavu. Pod vplivom zgodbe se je odločil za korekturo oporoke, ki je bila sestavljena v korist starejšega sina. Uvidel je, da je bil nepravilen napram ostalim otrokom. Podpisal je nov testament, v katerem je premoženje razdelil na enake dele, toda oporoko ni deponiral pri notarju, temveč jo je položil med liste starih zgodb, ravno na mestu, kjer govore o Jakobu in Ezavu. Liste je zalepil in knjigo položil v knjižnico. Da bi sinove opozoril na zadevo, ne da bi omenjal oporoko, je na listek papirja napisal z velikimi črkami: »Čitajte zgodbe vašega očeta.« Papir pa je zašil v notranji žep svoje suknje. Osem let kasneje je farmer nenadoma umrl.

Ko so pri notarju odprli oporoko, je postal na podlagi očetove poslednje volje najstarejši sin lastnik velikega posestva. Ostali sinovi so hoteli izterjati od najstarejšega brata deleže in začel je proces, kateremu se ni moglo predvideti konca. Najmlajši sin Pinkey je več mesecev po očetovi smrti v sanjah videl več noči zaporedoma očetovo sliko. Vizijam ni pripisoval posebnega pomena, temveč jih je smatral za razumljiv pojav po nenadni očetovi smrti. Toda v snu je videl trikrat isti dogodek. Ko se mu je prikazal oče, je vedno obračal žep svoje obleke, ki mu je bila najljubša in ki jo je vedno nosil. Ko so se mu iste sanje zopet ponavljale, je Pinkey pričel razmišljati o njih pomenu in je poiskal staro očetovo suknjo in pregledal žepe. V žepu ni sicer našel ničesar, toda v podlagi je bil v šit listek z opominom: »Čitajte zgodbe vašega očeta.« Toda zgodbe svetega pisma že davno ni bilo v hiši. Po očetovi smrti je namreč prodal novi lastnik vso biblioteko nekemu starinarju. Pinkey je takoj odšel k starinarju in na srečo našel omenjeno knjigo še pri njem ter jo odkupil za 10 dolarjev. Med dvema listoma je našel testament iz leta 1919, radi česar je v procesu radi krivično razdeljene dedščine nastal važen preokret. Pinkey je pri sodišču razložil svoje nenavadne sanje, ki so mu pokazale sled do poslednje očetove oporoke. Sodišče je zaslislalo tudi priče, ki so trdile, da jim je pokojnik pripovedoval o dveh oporokah. Pri glavni razpravi pa je sodišče razveljavilo prvo oporoko in priznalo zakonitost testamentu novejšega datuma.

Tako prvič beleži pravna kronika zanimiv slučaj, kjer so bile sanje odločilen faktor v rzsodbi.

## Ramon Navarro zapušča film.

Slavni filmski igralec Navarro, ki bo radi izbornih kreacij zlasti v Ben Huru ostal ljubiteljem filma nepozaben, se bo posvetil operi. V Berlinu bo nastopil v vlogi Cavaradossija v »Tosci«. Nato pa bo gostoval na Dunaju in v Parizu.

## Beraška.

— Jój, pomagajte mi, gospod mojster, zastoče rokomavhar prišedši v mesarijo.

— Dandanes si mora vsak sam pomagati!

— Prav rad, odvrne berač, sune okroglo kračo in zgine.

# Sport

»JUGOSLAVIJA«—»MARIBOR«.

Maribor pričakuje z velikim zanimanjem nedeljsko finalno tekmo za državno prvenstvo, ki se bo odigrala ob 11. dop. v Ljudskem vrtu med »Jugoslavijo« iz Beograda in ISSK Mariborom. Zanimanje je tem večje, ker ima Ljudska Mariborčank nasprotnika, ki pri nas še ni nastopal. »Jugoslavijo« poznamo le po ugodnih kritikah in dobrih rezultatih, nikakor pa ne moremo na podlagi časopisnih priznanj sklepati zaključke o izidu. Tudi »Maribor« je bil deležen ob slehernem nastopu, bodisi doma, v Ljubljani ali Zagrebu zasluženih priznanj, zelo dobri rezultati pa dokazujejo, da je družina kvalitativno nevaren protivnik, ki si je po treh zaporednih zmagah nad doslej nepremagljivo »Ilirijo« utrla pot do tekmovalnj za državno prvenstvo in se celo kvalificiral za finale. Prognoze o poteku in izidu bi bile danes preuranjene. Domnevati se more le, da sta konkurenta enakovredna, dočim je sigurno, da bo potek boja za naslov državnega prvaka nadvse zanimiv.

## MOLNP—službeno.

V nedeljo 18. tm. točno ob 9. dopoldne prvenstvena tekma mladim ISSK Maribora in Rapida. Igrišče »Maribor«. Službujoči odbornik g. Ilvar. — Točno ob 12.45 prvenstvena prvih moštev ISSK Maribor:SK Svoboda. Ob 14.45 SK Rapid:SK Železničar. Službujoča odbornika gg. Kurik in Winterhalter. Klubi se opozarjajo, da imajo tekmovalja pričeti točno ob navedenem času.

## ISSK Maribor—hazenski odsek.

Jutri, v soboto popoldne, ob 14.51 dopotujejo v Maribor hazenašice »Jugoslavije« iz Beograda. Članice se opozarjajo, da se sprejema na glavnem kolodvoru v čim večjem številu udeležu.

## Sodniki za nedeljo

18. tm. bodo g. dr. Planinšek za prvenstveno Maribor—Svoboda, g. Nemec za prvenstveno Rapid—Železničar, in za mladinsko prvenstveno Maribor—Rapid g. Mohorko, namestnik g. Bizjak.

## ISSK Maribor:SK Svoboda.

V nedeljo ob 12.45 se srečata na igrišču Železničarja prvak okrožja ISSK Maribor in zadnji v tabeli SK Svoboda. V srečanju za poškodbeni fond je »Maribor« z lahkoto dosegel razmerje 11:1, tokrat pa mu bo »Svoboda« gotovo nudila več odpora, kajti gre za prvenstvo.

## SK Rapid:SK Železničar

je srečanje, ki vzbuja v lokalnem sporu mnogo zanimanja zlasti še, kadar se potegujeta za prvenstvo. Nekoliko več izgledov ima Rapid, vendar ni izključen uspeh Železničarjev. Vsekakor bo borba zelo temperamentna in napeta. Pričetek ob 14.45 na igrišču Železničarja.

## Prvenstvo mladim.

Predtekmo finalu hazene bosta odigrali mladini »Maribora« in »Rapida«. MO je z namenom, da dvigne interes mladinskih tekmovalj, razpisal prehodno darilo, ki preide definitivno v last onega, ki ga pridobi trikrat zaporedoma ali petkrat v presledkih. Na čelu tabele je trenutno mladina »Maribora«, v nedeljo pa bo absolvirala zadnjo in najtežjo tekmo z mladino »Rapida«. Ako zmaga tudi tokrat, je sigurni prvak, sicer ji pa za prvenstvo zadostuje samo ena točka t. j. neodločen rezultat.

## Iščimo vzgledov!

Avstrijski prosvetni minister je odredil, da se imajo zimske telovadne ure na srednjih šolah porabiti za pouk v smučarstvu, ker je smučarstvo in sport sploh vir obbeh narodnih koristi.

## Strelci »Maribora«.

V letošnji jesenski sezoni je prvo moštvo Maribora odigralo devet tekem. Med temi štiri mednarodne, dve prvenstveni (tretjo par forfait 3:0), dve za poškodbeni fond in eno prijateljsko. Vse, razen celovške in beljaške je odločilo v svojo korist, z graškim Sturmom pa je igralo neodločeno. »Maribor« je dosegel skupno razmerje 33:13. Goale so dali: Hreščak 8, Kirbiš 5, Bertoncelj 4, Vodeb 4, Unterreiter 3, Pavlin 3, Laznička 2, Priveršek 2, Prevotnik 1, Starc 1.

## Smola letošnjih prerokov

Astrologi in historijonomi, ki so lani prerokovali na podlagi čitanja zvezd in na temelju zgodovinskih podatkov spremembe in dogodke za leto 1928, niso imeli najboljšo letino. Ako pregledamo njihove prognoze, lahko ugotovimo, da so se le nekatere uresničile, dočim jih je večina ostala neizpolnjenih. Ona prerokovanja pa, ki so se izpolnila, so le splošnega značaja. Francoski astrolog Audoux je prerokoval katastrofale potres v Južni Ameriki, kje je bilo le to res osem občutnih potresov. Berlinska prerokinja, gospa Jordan je tudi obljubila težka elementarna opustošenja, kakor bruhanja vulkanov in pogreznje nekaterih otokov v oceanih. Tudi to prerokovanje bi lahko označili za pravilno, kajti mnogo vulkanov je oživel, nedavno tudi Etna, ki ni toliko pustošila kot vulkani v ostalih delih sveta. Vendar so taka prerokovanja minimalne vrednosti, ker gospa Jordan ni lokalizirala pričakovane dogodke. Izrecno smolo pa je imel ameriški astrolog Whitecomb, ki je začetkom leta odločno zatrjeval, da se bo otok Helgoland pogreznil v morje. Zdi se, da Whitecomb zelo trmasto veruje v propast Helgolanda, ker mu je že za leto 1927 napovedal katastrofo. Toda Helgolandu ne prihaja niti na misel, da bi se pogreznil v morje in kljubuje že drugo leto napovedim Amerikanca. Whitecomb se je urezal tudi glede prerokovanja o padcu sovjetskega režima. Pač pa je francoska astrologinja Charita Boderieux točneje zadela dogodke, ki so se v resnici izvršili. Prerokovala je definitivno konsolidacijo franka in uvrstitev financ. Zmotila pa se je v prognozi glede težke bolezni Hindenburga, ki ga doslej še ni obiskala.

## Pragozd v lemešta

Drzen Argentinec je na konju odjezdil iz Buenos Airesa in srečno prispel v Newyork. Brezskrbno je jezdil skozi tropске pragozdove in džungle južne

Teple Thurston:

## Sovražnikova žena

Prvi del.

To je bilo več kot opis — neka vrsta čaščenja. Odgrnila je plašč, da je lahko videl zeleno obleko pod njim. Gledal je njen vrat, njena ramena, njen obraz — obraz dolgo — in — molčal.

»Zakaj ste se vrnili, če niste vedeli, da sem jaz?«

»Nekdo je hitel za menoj — ali ni naravno, da hoče nekdo z menoj govoriti?«

»Kdorkoli?«

»Kdorkoli!«

»Z vsakim bi govorili?«

»Seveda.«

Mislila je na ženske, ki pridejo iz notranjosti mesta ponoči tudi na ta samotni kraj.

Rekel je:

»In če bi bil samo kak pes, ki me pozna, hvaležen bi mu bil — v tej noči.«

»V tej noči — kaj je v tej noči posebno hudega?«

Stisnil je ustnice. Izraz hipne odtujenosti je spreletel njegov obraz. Čutila je, da se ji odmika in z obupno silo ga je hotela pridržati:

»Ali nisem vse najboljša hotela?«

»Gotovo.«

»Povejte mi potem, zakaj?«

»Ničesar nisem dosegel,« je pripovedoval. »S temi ljudmi se ne da govoriti. Tako železno samovoljo imajo, da bi človek na njej izkrvavel. Včasih si človek želi, da bi bil krt ali kaka druga žival, ki bi znala kopati dovolj globoko do njihovih občutkov. Najbrž jih niti nimajo. Ne pride se do njih. In vendar — ali ne pravijo tudi ti ljudje, ko imajo tla pod nogami, »to je materina zemlja?«

Ni govoril njej. Ona ga je samo slišala. Ni stal na St. Jamesovi cesti, temveč tam nekje na nekem gorskem vrhu pri kupu kamenja, kjer je pokopano njegovo srce.

In to je bila resnica! Bilo je tako res, da je bobneče tolklo ob njeno srce. Kako neobteženo so sredi vojne govorili z njo možje v zavesti, da jim domača zemlja ne more biti vzeta.

In tu je stal eden, poln razjedajočega domotožja po tem, kar je njegovo od dedov sem in vendar zopet tuje. Njegova duša je skoraj omagala v boju, ki je

preglobok in predvili za človeško bitje.

»Tri ure sem tam sedel,« je nadaljeval, »in kadar je oni prokletnik iz Ulstra odprl usta, je bilo, kot da nekdo z noži ruje po ranah. Kaj je zanj Irska? Ljubi Bog! Poglejte si ga! Če govori o Irski, misli samo na to, kaj bi se dalo izvleči iz dežele. Drugi pa sedijo in poslušajo vse to. Kakšni ljudje so to! Če govorijo, zveni, kot da pada kamenje na zamrznjen ribnjak —, dopovedati mi pa hočejo, da tiči za irsko nezadovoljnostjo — versko vprašanje. Kaj je vera? Dobra, da pomaga možu v nebesa, če si jih za služi, ne da mu pa zemlje tu spodaj. Če bi se šlo res za vero, ali ne bi bili v vseh štirih irskih že leta 1916 vsem protestantom vratove zavili?«

Govoril je s pritajenim glasom kot mož, ki vedno misli na prečečo nevarnost, četudi ne pozna strahu.

Davno je že opazila: tudi ko je bil najbolj razvnet, je bil njegov glas umerjen, poln ukročene energije. Govoril je, kot da je naokrog vse polno vohunskih ušes in vedno ga je zopet videla pred seboj, kako se stiska k plotu ter zre proti domači hiši. Tako kot sedaj govori gotovo tudi s svojimi tovariši v skri-vališčih.

Poslušala je, kakor se posluša glas o obljubljeni deželi ljubezenskih sanj. Pri tem pa ni imela niti ene zaljubljene misli.

Samo to je bilo, da je od njega, iz njegovega glasu, tragično bledega obrazu, plamena v očeh izhajal klic, jezen in mogočen kot glas zvona. Ta klic jo je izgnal iz sobe v noč, da tu stoji, ko se veter igra z njenimi lasmi in ko mu oči odgovarjajo.

Ko je še govoril, je naenkrat rekel: »Zakaj Stephen še ni bil z menoj nikdar na Irskem?«

Zakaj? Odgovoriti ji ni mogel.

»Ne bom imela miru, dokler ne bom tam,« je dejala.

»Vi?«

»Da, jaz.«

»To ni mesto za Vas,« je odvrnil.

Ali jo že ljubi — in tako hitro? In vendar ne poprej kot mnogi drugi. In če je bila ljubezen, potem je bilo to temno oboževanje iz daljave.

»Ne, to ni mesto za Vas.«

Upirala se je:

»Zakaj ne?«

»Prišel bo čas, ko bodo na Irskem žene, kakoršni ste Vi,« je dejal. »To pa še ni sedaj. Sedaj je pekel! Če ste na naši strani ali — na vsak način je pekel! An-

gleži skušajo z vso silo stvariti maskirano. Svet bi radi prepričali, da je vse v redu in da smo mi samo tolpa zavratnih morilcev sredi mirnih meščanov. V resnici je pa vojna. Skrta vojna. Vojna z masko. Tega ne bi prenesli. Zboleli bi. Vi na Irskem?«

V obraz se ji je zasmajal. »Čas svetnikov in misterij je pri kraju in Boga hvallim za to.«

Kaj hoče s tem? Tesneje se je zavila v plašč, kot bi se hotela skriti pred njim. Opazil in razumel je njeno kretanje. Zopet se je zasmajal.

»Plašč ne more skriti,« je rekel. »Tudi mi smo si dali nekaj trositi pesek v oči. Tudi duhovniki nas ne morejo več varati. To je minilo.«

Govoril je v ugankah in samo megle-no je slutila, kam meri. Spoznala je, da misli njeno lepoto in da mu je ta vedno še samo božji misterij.

Gotovo je pa bilo, da je dobilo njeno življenje v tej noči novo vsebino. V tej noči je bilo izbrisano življenje, kojega

središče je bil Stephen. Izročila se je novemu pravemu življenju. Trpljenje Irske je postalo njeno trpljenje.

Nasilje, ki je tam vladalo, je ni moglo ustrašiti. V tem trenutku bi zrla smrti v oči, če bi usoda hotela, da se vse komaj začeto že konča s smrtjo. Če bi videla tudi v bodočnost, bi njeno srce pri tem ne trepetalo.

»Kaj delate še v Londonu?« je vprašala. »Zakaj niste pri svojih na Irskem?«

»Pri Vaši mizi sem sedel nocoj, kaj veste o meni?«

»Ničesar.«

»Ničesar? Tudi po svojem možu ne?«

»Ničesar. Do danes še Vašega imena nisem slišala.«

»Čemu hočete potem vedeti, zakaj sem tu v Londonu?«

Vsakemu drugemu bi zamerila tak sum in ne bi se ji zdelo vredno, nadaljevati razgovora. Bila je vajena, da se ji prostovoljno iz srca zaupa. Ali vsa merila so se spremenila.

(Dalje prihodnjič.)

## Vozni red veljaven od oktobra

Prihod in odhod osebnih vlakov v postaji Maribor gl. kol.

| Prihod vlakov v Maribor gl. k. |                              |        |
|--------------------------------|------------------------------|--------|
| Vrsta vlaka                    | Prihaja iz                   | ob uri |
| brzi                           | Dunaja                       | 1:15   |
| "                              | Trsta                        | 2:56   |
| "                              | Zagreb (Sušak, Split)        | 3:10   |
| potniški                       | Ljubljane (Postojna, Zagreb) | 4:01   |
| "                              | Čakovec, (Murska Sobota)     | 6:28   |
| "                              | Poljčan                      | 7:31   |
| "                              | Prevalja (Slovenjgradec)     | 7:38   |
| mešani                         | Št. Ilja                     | 7:42   |
| potniški                       | Dunaja                       | 8:14   |
| "                              | Velike Kaniže (Mur. Sob.)    | 9:10   |
| "                              | Ljubljane (Zagreb)           | 9:37   |
| "                              | Trsta (Zagreb)               | 11:52  |
| "                              | Fale                         | 11:58  |
| "                              | Semmering                    | 12:32  |
| brzi                           | Celovec                      | 12:53  |
| potniški                       | Praga (Dunaj)                | 13:53  |
| brzi                           | Ormož (Mur. Sobota)          | 14:40  |
| brzi                           | Beograda (Split)             | 14:51  |
| "                              | Trsta (Reka)                 | 15:02  |
| mešani                         | Št. Ilja                     | 15:11  |
| potniški                       | Trsta (Zagreb)               | 16:34  |
| "                              | Dunaja                       | 18:20  |
| "                              | Vel. Kaniže (Mur. Sobota)    | 18:21  |
| "                              | Fale                         | 18:41  |
| mešani                         | Št. Ilja                     | 20:31  |
| potniški                       | Beljaka                      | 21:—   |
| "                              | Bruck ob Muri                | 21:34  |
| "                              | Kotoribe (Mur. Sobota)       | 21:47  |
| "                              | Zagreb (Ljubljane)           | 22:—   |

| Odhod vlakov iz Maribora gl. k. |                           |        |
|---------------------------------|---------------------------|--------|
| Vrsta vlaka                     | Odhaja v                  | ob uri |
| brzi                            | Trst                      | 1:45   |
| "                               | Zagreb (Sušak, Split)     | 2:50   |
| "                               | Dunaj                     | 4:—    |
| potniški                        | Zagreb (Ljubljane)        | 5:20   |
| "                               | Kotoribe (Mur. Sobota)    | 5:35   |
| "                               | Celovec                   | 5:40   |
| "                               | Dunaj                     | 6:5    |
| mešani                          | Št. Ilja                  | 6:40   |
| potniški                        | Vel. Kaniže (Mur. Sobota) | 8:24   |
| "                               | Dunaj                     | 8:55   |
| "                               | Postojna (Zagreb)         | 9:20   |
| "                               | Fale                      | 10:—   |
| "                               | Ormož                     | 10:40  |
| "                               | Dunaj                     | 13:10  |
| "                               | Celovec                   | 13:20  |
| "                               | Rakek                     | 13:25  |
| mešani                          | Št. Ilja                  | 13:30  |
| brzi                            | Trst                      | 14:15  |
| "                               | Beograd (Split)           | 14:35  |
| "                               | Dunaj (Praga)             | 16:37  |
| potniški                        | Vel. Kaniže (Mur. Sobota) | 16:18  |
| "                               | Fale                      | 17:10  |
| "                               | Ljubljane (Zagreb)        | 17:20  |
| "                               | Celovec (Slovenjgradec)   | 18:34  |
| mešani                          | Št. Ilja                  | 18:45  |
| "                               | Pragerste                 | 19:20  |
| potniški                        | Dunaj                     | 21:—   |
| "                               | Čakovec                   | 21:06  |
| "                               | Trst                      | 23:25  |

Mali oglasi, Maloljudni posredovanje in posredovanje naročnikov; vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

**Mali oglasi**

Zahtev, doplačevanje in oglaševanje; vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 10.—

Učenko

sprejme gledališka krojačnica. 2171

Baržun

v veliki izbiri že od Din 22.— naprej se dobi pri I. Trpinu, Maribor, Glavni trg 17. U

Solčno sobo

oddam takoj solidnemu gospodu za 200 Din mesečno. Naslov v upravi »Večernika«. 2170

Naznanilo!

Cenj. strankam naznanjam, da sem svojo krojaško delavnico preselil iz Cvetlične ulice v Slovensko ulico št. 12. Se priporočam Anton Tadini, krojač. 2156

Suha bukova drva.

premoga, kolobarji in vsakovrsten rezan les najceneje pri Piščancu na Državni cesti. 1872

Sobo

oddam takoj. Vprašati Ob železnici št. 8, vrata 7. 2172

Mlad pes

(foksl) se je zatekel. Najditelja prosim, da ga odda proti nagradi v Tomšičevem drevoredu št. 30, Mijovič. 2165

Kupim staro zlato

srebrni denar, umetno zobovje po najvišjih cenah. — Ilger-jev sin, urar in juvelir, Maribor, Gosposka ulica 15. X

Spominjajte se CMD!

Električne inštalacije

popravila, svetilke, likalnice, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. XX.

Velurje za damske plašče,

pliš, barbente, flanele kupite najceneje v manufakturni trgovini Srečko Pihlar, Maribor, Gosposka ulica 5. 1991

Pomije

proda Kolodvorska restavracija. 2166

Lepa izbirna zaloga

**KRZNA**

pri tvrdki

**L. ORNIK, MARIBOR**  
KOROŠKA 9 1787

je dosegla z zadnjimi pošiljkami iz Lelpziga vrhunec. — Le sedaj ima vsak priložnost izbrati si najlepše in največje komade. Vsevrstno blago za zimsko oblačila največjih angleških in čeških tvojari, letos v posebno veliki izbiri v zalogi. Cene priznane najnižje.

**NAJNOVEJŠE**

iz domačega in  
tujega slovstva

**NAJBOLJŠE**

za vse šole in pi-  
sarne dobite pri

**TISKOVNI ZADRUGI, MARIBOR**  
ALEKSANDR. 13

**Prometni zavod za premog d. d.**  
Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah in samo  
na debelo

**Premog**

domači in inozemski za domačo kurjavo in indu-  
strialne svrhe.

**Kovaški premog**

vseh vrst.

**Koks**

livarniški, plavžarski in plinski. 851

**Brikete**

**Prometni zavod za premog d. d.**  
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/1.